וועטער:
קלאר און ווארים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 4.43
זון אונטערגאנג — 8.24

די איינציגע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע געגרינדעט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 173. Winnipeg, Tues. July 28, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דינסטאג, כ״א אב, תרצ״א.

אידן דארפן זיך באפרייען פון "סופע־ריאריטעט קאמפלעקס", זאגט שאו

אין אן אינטערוויו מיט אן "איטא" פארטרעטער זאגט בערנארד שאו, אז אסימילאציע דורך געמישטע חתונות וועט לייזן די אידן פראגע

באדויערט וואס ענגלאנד איז ניט געווען 1טע איינצופירן קאמוניזם

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, יולי 28 (איטא). — "ענ־... רעוואלוציע, אנשטאט רוסלאנד? ...רל מארקס וואלט באדארפט זאגן ... רוסלאנד וואלט באדארפט זיין די ...צטע אין דער וועלט איינצופירן קא־...ניזם. די ענגלישע דארפן זיך שע־...ן וואס זיי זיינען ניט געווען די ...שטע איינצופירן ביי זיך קאמוניזם", ... האט ער געזאגט.

דער אוטאר האט געקראגן א שטור־...מדיקע אוואציע פון דעם רוסישן ...לם ווען ער האט זיי אנגערופן "חבר־...ים". האלטנדיק זיין רעדע האט דער ...רימטער הומאריסט געזאגט, אז ...ארד און לידי אסטאר און זייער זון, ...לכער איז מיט זיי איצט אין ...סקווע, זיינען זייער רייך און אז ... זיינען גרויסע לאנד באזיצער און ... האט אין א הומאריסטישן טאן ...געבן:

"דאס איז ניט זייער שולד, נאר די ...לד פון דעם ענגלישן פראלעטאריאט ...רפאר וואס מען האט עס פון זיי ...ט צוגענומען".

"מיר קערן זיך צוריק קיין ענג־...לאנד", — האט בערנארד שאו גע־...זאגט, "זייער שטארק באאיינפלוסט פון ...דעם וואס מיר האבן געזען אין סא־...וועטן פארבאנד. אלצדינג וואס איז ...ר מעגלאך געווען איז דא געטאן געווארן צו מאכן אונז פילן גוט.

אלצדינג וועט זיין גוט אויב איר וועט נאר קאנען באווייזן גליקלאך צו מאכן דעם רוסישן פאלק, אזוי ווי איר האט עס באוויזן מיט אונז".

דזשארדזש בערנארד שאו האט דא געפייערט זיין 75טן געבורטסטאג גייענדיק צו פערד רייסעס. דאס איז גע־ווען צום ערשטן מאל אין זיין לעבן וואס ער איז געגאנגען צו פערד ריי־סעס און — ער איז איינגעשלאפן ביי די רייסעס, און לידי אסטאר האט פארטריבן די פליגן פון זיין פנים בעת ער איז געשלאפן.

בערנארד שאו האט מיט זיך מיט־געפירט קיין סאוועטן רוסלאנד א טענט, קישעלאך, בעטגעוואנט און שפייז.

"מען האט אונז געזאגט, אז עס איז ניטא קיין שפייז און אנדערע נויטיקע זאכן אין סאוועטן רוסלאנד", — האט ער געזאגט, — "אבער, אז מיר זיינען אריינגעקומען אין רוס־לאנד האבן מיר אויסגעפונען, אז מיר קאנען דא אלצדינג באקומען, און מיר האבן אנגעהויבן אוועקצוווארפן אונ־זער באגאזש".

—(::)—

בער פאראורזאכט שרעק אין סט. באניפייס

א בער וועלכער האט באלאנגט צו א. וועלטרי, 583 פלינקוועט סטריט, האט זיך ארויסגעריסן פון זיין שטיג און ער האט זיך געלאזט לויפן אויף מישיאן סטריט, סט. באניפייס, פאר־אורזאכנדיק גרויס שרעק צו די איינ־וואוינער. דער בער האט אטאקירט אן עלף־יאריקן אינגל, נאר ער איז אפ־געטריבן געווארן פון א פארבייגייענ־דיקן אויטאמאביל. באלד נאכדעם האט מען דעם בער דערשאסן.

פיר נפשות פארוואונדעט אין אויטאמאביל עקסידענט

פיר נפשות זיינען נעכטן פארוואונ־דעט געווארן, איינער פון זיי ערנסט, אין א צוזאמענשטויס צווישן צוויי אויטאמאבילן ארום פלארא עוועניו און מיין סטריט. דער אממייסטן שווער פארוואונדעטער איז לואיס רעדיס, פון 349 מעגנוס עוועניו. ער ליגט אין וויניפעג דזשענעראל האספיטאל מיט א צעקלאפטן קאפ.

דזשיימס דיקסאן, א טעקסי דרייווער פון סעלקירק, וועלכער האט גע־פירט פילים סאווארד, פון מער־טשאנטס האטעל, סעלקירק; און פערל גודמאן, פון מיין עוועניו, סעלקירק; זיינען לייכט פארוואונדעט געווארן אין דעם עקסידענט.

רעדיס איז אליין געפארן אין זיין אויטאמאביל, און ווען ער האט זיך באגעגנט מיט דזשיימס דיקסאנס אויטאמאביל, אויף די טראמוואי ליניעס אויף מיין סטריט, ארום פלארא עווע־ניו, האבן זיי זיך צוזאמענגעשטויסן.

"דזשאינט" פארמיידעט געלויף אויף איד. קרעדיט־קאסעס אין לאטוויע

... האבן געמוזט אפשטעלן דאס אויס־צאלן די אפגעשפארטע געלטן. דאס האט געפירט צו א פאניק אויך אין די אנדערע בענק, וואס זיינען געשטו־רעמט געווארן פון די דעפאזיטארס, וועלכע האבן פארלאנגט זייער געלט.

כדי צו קאנען נאכקומען די פאר־דערונגען פון זייערע דעפאזיטארס האבן די אידישע קאאפעראטיווע בענק, אפעלירט צו דעם בערלינער אפיס פון אמעריקאנער "דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטעט" בעטנדיק באלדיקע הילף. דער בערלינער "דזשאינט" האט דערי־בער באלד צוגעשיקט פופציק טויזנט דאלאר, און דאס האט געהאלפן די אידישע בענק צו בארואיקן זייערע דע־פאזיטארס.

אנטשיידונג וועגן געזעצלאכקייט פון רעגיסט־ראציע ביל אין מישיגאן אין סוף אויגוסט

[illegible] ... ריכטער א׳ברייען איז געווען איי־נער פון דריי פעדעראלע ריכטער, וועל־כע זיינען געזעסן ביי דעם פארהער וועגן דער געזעצלאכקייט פון "פרעמ־דען" רעגיסטראציע ביל, וואס איז אפ־געהאלטן געווארן דעם ערשטן יולי אין דעטראיט.

—(::)—

ריכטער דערשאסן אין גע־ריכט אין אינדיע

קאלקוטא, אינדיע, יולי 28. — ראלף רעינאלדס גארליק, סיניאר דיסט־ריקט ריכטער און אייליפאר איז נעכ־טן דערשאסן געווארן צום טויט אין געריכט זאל.

די פאליציי באאמטע האבן גע־מאכט א קורצן פראצעס מיטן מער־דער. זיי האבן אים אויפן ארט דער־שאסן.

דאס איז דער בארימטער סענאטאר מעקדוגאלד פון מאנטרעאל, וועלכער האט זיך געווען אנזאגט צו קומען פאר דער פארלאמענטארישער קאמיסיע, וואס האט אונטערזוכט די באהארנוא פריי־פליענדיקע מיליאנען. ער האט שפעטער חרטה געהאט און אויסגעזאגט "דעם גאנצן אמת".

—(::)—

געוועזענע אידישע דעקלא־סירטע אין אמסק גרינדן צוויי לאנדווירטשאפטלאכע קאלעקטיוון

אמסק, יולי 26 (איטא). — צוויי אידישע לאנדווירטשאפטלאכע קא־לעקטיוון זיינען ארגאניזירט געווארן לעבן דער שטאט אמסק, דורך געוועזענע אידישע הענדלער און דעקלא־סירטע.

איין קאלעקטיוו מיטן נאמען "פרייהייט און גלייכהייט" געפינט זיך 25 מייל פון אמסק און באשטייט פון 45 אידישע פאמיליעס, וועלכע זיי־נען פריער געווען אין דער קאטעגאריע פון נעפליים.

יעדע פאמיליע האט בייגעטראגן זעקס טויזנט רובל. דער אינוועטאר פון דער קאלאניע באשטייט פון פיר טראקטארן און דרעש מאשינען.

דער צווייטער אידישער קאלעקטיוו הייסט "דער ערשטער מאי" און בא־שטייט פון צוואנציק אידישע פאמילי־עס.

—(::)—

דייטשע פרעסע גראטולירט ניו יארקער אידישן פילאנ־טראפ דזשיימס שפייער, צו זיין זיבעציקסטן געבורטס־טאג

בערלין, יולי 27 (איטא). — די דייטשע פרעסע און ספעציעל די "פראנקפורטער צייטונג" האט פאר־עפנטלאכט ארטיקלען אין צוזאמענ־האנג מיט דעם 70טן געבורטסטאג פון דעם ניו־יארקער אידישן פילאנטראפ און באנקיר דזשיימס שפייער.

די "פראנקפורטער צייטונג" ווייד־מעט א ספעציעלן עדיטאריעל, אין וועלכן זי ווייזט אן אויף די צאלריי־כע ביישטייערונגען, וואס מר. שפיי־ער האט געמאכט פאר פראנקפורט, די שטאט: וואו זיין פאטער איז גע־בוירן געווארן. מר. שפייער האט גע־מאכט א סך ביישטייערונגען פאר די קולטורעלע אינסטיטוציעס, וואס שפיי־זען די ארימע דייטשע קינדער. מר. שפייער איז אויך אן ערן־בירגער פון דער שטאט פראנקפורט.

מאס־מיטינג פון אינ־דוסט. יוניאן היינט אוו. אין פרייהייט טעמפל

די אינדוסטריעלע יוניאן פון נאדל פאך ארבעטער אין וויניפעג פאררופט א מאסן פארזאמלונג אויף היינט (דינסטאג) אוונט, אין פרייהייט טעמ־פעל, און עס ווערט דערוואַרטעט, אז אלע נאדל פאך ארבעטער וועלן קומען צו דער פארזאמלונג.

מיט דער היינטיקער פארזאמ־לונג פאנגט אן די אינדוסטריעלע יו־ניאן איר ארגאניזאציאנס קאמפיין אין וויניפעג. עני ס. בולער, איינע פון די אקטיווסטע טוערנס אין דער אינ־דוסטריעלער יוניאן אין טאראנטא, וועט זיין די הויפט רעדנערין ביי דער פארזאמלונג.

דער געפלאנטער קאמפיין האט א שייכות מיט דעם איצטיקן טרויעריקן צושטאנד ביי די נאדל פאך ארבע־טער און עס איז דער ציל פון דער אינדוסטריעלער יוניאן צו זוכן מיט־לען ווי אזוי צו פארבעסערן זייער לאגע אין דעם איצטיקן עקאנאמישן קריזיס.

דר. וויצמאן באשטימט פראפעסאר אין העבריאישן אוניווערסיטעט

באָרד אָף גאָווערנאָרס פון העברייאישן אוניווערסיטעט גרינדעט נייע קאטעדרע פאר "אינטערנאציאנאלן געזעץ און שלום" און באשטימט ה. ווייצמאן אלס פראפעסאר

ענגלישער ציוניסט גיט $75,000 פאר דעם צוועק

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

צוריך, יולי 28 (איטא). — דר. ח. ווייצמאן וועט פארנעמען די קאטעדרע פון אינטערנאציאנאלער געזעץ און שלום וואס וועט געגרינדעט ווערן ביים העברייאישן אוניווערסיטעט. לויט א באשלוס וואס איז היינט אנגענומען גע־ווארן ביי דער לעצטער סעסיע פון דער יערלאכער קאנפערענץ פון די באָרד אָף גאָווערנאָרס און אקאדעמישער ראט פון דעם העברייאישן אוניווערסיטעט, וועל־כע איז דא אפגעהאלטן געווארן אונטער דער פארזיצערשאפט פון פראפ. לעא־נארד ארנשטיין, רעקטאר פון דער אוני־ווערסיטעט.

די קאטעדרע איז געגרינדעט געווארן אויף דעם אויסשטאטונגס פאנד פון $75,000 נעגעבן פון סער מאנטעגיו בוירטן, א פראמינענטער ענגלישער ציו־ניסט און סוחר.

אוניווערסיטעט ליידעט פון געלט מאנגל

איבערגעבנדיק זיין באריכט, האט דר מאגנעס דערקלערט אז די אנטוויקלונג פונ׳ם אוניווערסיטעט איז געשטערט געווארן פאר די לעצטע צוויי יאר אויס מאנגל אין געלט. ער האט פארגעלייגט פאר דער באָרד אָף גאָווערנאָרס א בודזשעט פון 175,000 פאר'ן קומענדיקן יאר אין פארגלייך מיט $215,000 פון לעצטן יאר.

אראבער אויפגערופן צו באָי־קאטירן פאלעסטינער לאנד אנטוויקלונגס פלאן

ירושלים, יולי 27 (איטא). — א טייל פון דער פאלעסטינער אראבישער פרעסע־איז היינט ארויסגעקומען מיט אן אויפרוף אז די אראבער זאלן באָיקא־טירן דעם פאלעסטינער לאנד אנטוויק־לונגס פלאן, טענה'נדיק, אז דער פלאן איז ניט מער ווי א מיטל צו באפרוכ־פערן דאס לאנד פאר אידישער אימי־גראציע.

קאל. קיש פארלאזט אפיציעל זיין אמט

ירושלים, יולי 27 (איטא). — קאל. פרעדריק קיש האט זיך היינט צוריקגע־צויגן פון זיין אמט ווי א מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פון דער אידישער אגענטור נאך ניין יאר פון דינסט.

זיין אפיציעלע צוריקציאונג איז בא־צייכנט געווארן דורך אן אויפנאמע אראנזשירט פאר אים פונ'ם וועד לאומי, אונטער דער פארזיצערשאפט פון הענ־ריעטא סזאלד.

מאנטרעאלער חזן בא־גייט זעלבסטמארד

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

מאנטרעאל יולי 28 (איטא). — קאנ־טאר מענדל בלומענפעלד וועלכער איז פארשוואונדן געווארן פאר די לעצטע 2 טעג איז געפונען געווארן א טויטער צווישן די קברים פונ'ם אידישן בית־עלמין — א קרבן פון זעלבסט פארגיפ־טונג. קאנטאר בלומענפעלד איז געווען גוט באקאנט. זיין זעלבסטמארד ווערט צוגעשריבן צו זיין שוואכן געזונט צו־שטאנד ווי אויך צו זיין קריטישער עקאנאמישער לאגע.

ער איז געווען 64 יאר אלט.

—(::)—

דזשוליאוס ראזענוואלד קראנק

שיקאגא, יולי 27 (איטא). — דזשו־ליאוס ראזענוואלד, דער בארימטער פי־לאנטראפ, ליגט איצט קראנק אין זיין היים אין ראווינא. זיין לאגע ווערט ניט באטראכט אלס ערנסט.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

מיטוואך, יולי 29

טיי פון קולט. פארב. פון ת"ת ביי מרס. לעוויטין, 415 מאניטאבא עווע., מוזיק פראגראם פון 3 ביז 4 נ.מ.

פרייטאג, יולי 31

פארזאמ. אין פארבינדונג מיט אנטי־מלחמה טאג (ערשטן אווגוסט) 8.30 נ. מ.. אין פרין אינסט. אויפזיכט: איד. ארב. פארטיי (לינקע פועלי ציון).

זונטאג, אוגוסט 3

ארויספאר פון הנוער העובד ספארט קלוב קיין וויניפעג ביטש, 8 פרי פון איינענעם לאקאל. טראנספארטאציע באקוועמלאכקייט באזארגט.

פיקניק ביי בנות שלום פרי לאאן אין קילדאנען פארק.

קאנ. מיליטער קריגט געפאנצערטע אויטא־מאבילן

אטאווא, יולי 28. — געפאנצערטע אויטאמאבילן מיט מאשין ביקסן וועלן ארויסגעגעבן ווערן צו דער קאנאדער פערמאנענטער ארמיי, האט האנ. ד. מ. סאטערלאנד, מיניסטער פון נא־ציאנאלער פארטיידיקונג, נעכטן דער־קלערט. די דאזיקע צוגעגעבענע איינ־ריכטונג איז באשלאסן געווארן איינ־צופירן כדי צו פארגרעסערן די עפי־שענסי פון די יוניטס.

די פארשפרייטונג פון די דאזיקע געפאנצערטע אויטאמאבילן האט גאר־נישט ניט צו טאן מיט די אזוי־גערו־פענע "רויטע" טעטיקייטן, האט דער מיניסטער געזאגט.

עס ווערט געזאגט, אז יעדער מי־ליטערישער דיסטריקט וועט באקומען איין געפאנצערטן אויטאמאביל.

—(::)—

י.מ.ה.א. בייזבאל טים שפילט היינט קעגן די "יונידאס"

די י. מ. ה. א. בייסבאל טים וועט היינט 6 אזייגער נ.מ., שפילן קעגן די "יונידאס" אין וועסלי פארק, פאר־טעדזש עווע. ביידע טימס האבן נאך ניט פארלארן קיין איין "גיים" אין דער צווייטער סעריע.

א זיג היינט אוונט פאר דער אידי־שער טים וועט איר פארזיכערן די טשעמפיאנשיפ פאר דער צווייטער סע־ריע.

ליבהאבער פון בייזבאל וועלן היינט זעען אן אינטערעסאנטן ספארט־קאמף צווישן די דאזיקע צוויי טימס.

18 נפשות דערטרונ־קען אין פריירי פראווינצן

אין פארלויף פון די פארגאנגענע 6 טעג, זינט די היץ כוואליע האט זיך פארשפרייט אין אלבערטא, סאסקאַ־טשעוואן און מאניטאבא, האבן אכצן נפשות פארלארן זייערע לעבנס באדנ־דיק זיך. ניין נפשות זיינען דערטרונ־קען געווארן אין פארלויף פון שבת און זונטאג.

די היץ האט אזוי געבראטן אין אלע פונקטן אין מערב קאנאדע, אז דער עולם איז געלאפן אזוי ווי פון א שריפה צו די טייכן, צו אפכאפן דעם אטעם פון דער גליענדער היץ.

—(::)—

מען שניידט שוין ווייץ אין מאניטאבא

לויט א באריכט פון סי. פי. אר. אגריקולטור דעפארטמענט, האבן די פארמערס אין מארדן, מאניטאבא, עמערסאן און אין אייניקע פונקטן דרום צענטראל, אנגעהויבן צו שניידן ווייץ.

די אויסזיכטן זיינען, אז פון דער היינטיקער וואך וועלן די פארמערס אין גאנץ מאניטאבא אנהויבן צו שניי־דען ווייץ. די ווייץ־גערעטעניש אין מאניטאבא ווייזט פון 20 ביז 25 בושל צום אקער לאנד.

עלטערער מאן איז זיך מודה אז ער האט אונטערגעצונדן אכט גע־ביידעס אין וויניפעג

אין געריכט האט זיך ארויסגעוויזן, אז דער מאן הייסט וויליאם לאו, ער איז 53 יאר אלט, פון ראס עוועניו, ער איז א געוועזענער סאלדאט פון דער גרויסער מלחמה.

לויט מר. טאמאס ביירד זאל לאו זיך האבן פאר אים מודה געווען, אז ער האט ניט נאר אונטערגעצונדן די סטייבלס פון וויהיטער פארק, נאר אז ער האט אונטערגעצונדן זיבן אנדערע געביידעס.

אין וויהיטער פארק דייס סטייבלס אין סט. באניפייס זיינען פארברענט געווארן זיבן רייספערד און צוויי גרוי־סע סטייבלס. דער שאדן פון דער שרי־פה באטרעפט ארום 25,000 דאלאר.

לאו איז נעכטן אנגעקלאגט געווארן אין סט. באניפייס פאליציי געריכט אלס אונטערצינדער. זיין פרעלימינא־רער פארהער איז אפגעלייגט געווארן אויף דעם 3טן אויגוסט. לאו האט דערוויל ניט אנגעגעבן די אורזאך וואס עס האט אים געטריבן צו אונטערצינ־דען.

דר. מייטערס וועט ווארשיינלאך אונ־טערזוכן דעם אנגעקלאגטנס פאר־שטאנד.

ווען די פייערלעשער האבן נעכטן פארטאג געהאלטן אין לעשן די שריפה וואס האט פארניכטעט די שטאלן פון וויהיטער פארק, איז צוגעקומען א מאן צו מר. טאמאס ביירד, פון פראווינ־ציעלן פייער קאמישאנערס אפיס, און ער האט צו אים געזאגט: "א גרויסע שריפה, הא?"

ווען מר. ביירד האט זיך אנגעהוי־בן צוקוקן צו דעם מאן, האט ער אים דערקאנט, אז ער האט אים געזעען פריער ביי אן אנדער שריפה.

"זייט איר ניט געווען ביי דער באקס קאר שריפה פריטאג ביינאכט?" — האט אים מר. ביירד א פרעג געטאן.

דער מאן האט געשוויגן, אבער ער האט ענדלאך צוגעגעבן אז ער איז אויך געווען ביי יענער שריפה. ער איז געווארן זייער פארדעכטיקט צו מר. ביירד און דער לעצטער האט אים גענומען אויף א פארהער וואס האט געדויערט דריי שטונדן צייט, ביז ער האט זיך מודה געווען, אז ער האט אונטערגעצונדן די דאזיקע שטאלן, לויט מר. ביירד.

סי. ען. אר. הוצאות געשניטן אויף ארום 2 מיל. דאל. לעצטן מאנאט

מאנטרעאל, יולי 27. — לויט דעם מאנאטלאכן באריכט פון הכנסות און הוצאות ביי דער קאנאדער נאציאנא־לער אייזנבאן פאר יוני מאנאט זיינען אירע הוצאות פאר יוני מאנאט פאר־קלענערט געווארן אויף איין מיליאן, 819 טויזנט און 625 דאלאר.

פון דעם ערשטן יאנואר, 1931, ביז דעם 30טן יוני זיינען די אפע־רירונג אויסגאבן פון דער סי. ען. אר. פארקלענערט געווארן אויף א מיליאן, 570 טויזנט און 590 דאלאר אין פאר־גלייך מיט די הוצאות פאר דעם זעלבן פעריאד אין יאר 1930.

די אלגעמיינע הכנסה פון דער סי. ען. אר. פאר יוני מאנאט, ניט ארייג־רעכענענדיק די מזרח ליניעס, איז געווען פופצן מיליאן, 341 טויזנט און 235 דאלאר. דאס איז א פארקלע־נערונג אויף פיר מיליאן, 169 טויזנט און 498 דאלאר אין פארגלייך מיט

דער הכנסה פארן זעלבן מאנאט פון לעצטן יאר.

די אפערירונג אויסגאבן פאר יוני מאנאט זיינען געווען פופצן מיליאן, 341 טויזנט און 235 דאלאר, דאס איז א רעדוקציע אויף איין מיליאן, 819 טויזנט און 625 דאלאר אין פארגלייך מיט די הוצאות אין יוני מאנאט, 1930.

די סי. ען. אר. האט אזוי לעצטן מאנאט געהאט א ריינעם דעפיציט פון 105 טויזנט און פינף דאלאר.

פאר די ערשטע זעקס מאנאטן פון היינטיקן יאר האט די סי. ען. אר. געהאט אן אלגעמיינע הכנסה פון 88 מיליאן, 275 טויזנט און 626 דאלאר, דאס איז אויף 21 מיליאן, 635 טויזנט און 465 דאלאר ווייניקער אין פאר־גלייך מיט דער איינגאמע פארן זעלבן פעריאד אין 1930.

ליטע ליידט ווייניקער פון עקאנאמישן קרי־זיס ווי אנדערע לענדער, ציינט באריכט

קאוונע, יולי 26 (איטא). — ליטע ליידעט פון דעם איצטיקן וועלט קרי־זיס פון פארהעלטנסמעסיק ווייניקער ווי אנדערע אייראפייאישע לענדער, ווי עס איז צו זעען פון דעם אפיציעלן באריכט וועגן דעם פינאנציעלן צו־שטאנד פון לאנד, וואס איז דא פאר־עפנטלאכט געווארן.

די אפיציעלע ציפערן באווייזן, אז די אימיגראציע פון ליטע האט זיך לעצטנס שטארק פארקלענערט. אין פארלויף פון די לעצטע דריי חדשים האבן פון ליטע ארויסגעוואנדערט בלויז 478 פערזאן, בעת אין די זעל־בע דריי חדשים פון לעצטן יאר האבן ארויסגעוואנדערט 3,404 פערזאן. פון

דער אנדערע זייט זיינען די געלט סומעס, וואס ווערן געשיקט פון אמע־ריקאנער קרובים קיין ליטע פארקלע־נערט געווארן היינטיקס יאר אויף פערצן פראצענט אין פארגלייך מיט דער סומע וואס איז געקומען פון אמע־ריקאנער קרובים לעצטן יאר.

די עקאנאמישע לאגע אין ליטע איז בעסער ווי אין די אנדערע איי־ראפייאישע לענדער, צוליב דעם, וואס ליטע איז ניט אזוי שטארק אפהעני־גיק פון אויסלענדישע הלוואות ווי אנ־דערע לענדער, ווייל ליטע איז א לאנד־ווירטשאפטלאך לאנד, און האט דע־ריבער גענוג פראדוקטן פאר איר איי־גענער באפעלקערונג.

דזש. ס. וואודסווארט זאגט אז אין קאנאדע זעט אויס צו זיין איין געזעץ פאר גרויסע פארברעכער און אן אנדערער פאר קליינע

ארבעט. דעפוטאט אין פעדעראלן פארלאמענט פארלאנגט אז עס זאל באשטימט ווערן א קעניגלאכע קאמיסיע וועלכע זאל אונטערזוכן פאלן פון פארברעכנס און די באהאנדלונג פון פארברעכער. — זאגט אז גערעכ־טיקייט ווערט ניט אויסגעטיילט אומפארטייאיש.

אטאווא יולי 27. — דזש. ס. וואודס־ווארט, מיטגליד פון פעדעראלן פארלא־מענט (ארבעטער, וויניפעג נארט צענ־טער), פארלאנגט, אז די רעגירונג זאל עטאבלירן א ספעציעלע קאמיסיע וועל־כע זאל שטודירן די אורזאכן פון פאר־ברעכנס און די באהאנדלונג פון קרימי־נעלע פארברעכער.

דער ארבעטער דעפוטאט האט אין פארלאמענט געזאגט, אז גערעכטיקייט ווערט ניט ריכטיק אויסגעטיילט אין קאנאדע, עס זעט דא אויס צו זיין איין געזעץ פאר די "גרויסע פארברעכער" און אן אנדער געזעץ פאר די "קליינע פארברעכער", האט ער געזאגט.

מר. וואודסוואירט האט געזאגט, אז לעצטנס איז אין מאניטאבער געריכט א יונגערמאן, אונטער 30 יאר, וועלכער האט ניט געהאט קיין אדוואקאט צו פארטיידיקן אים און איז ווארשיינלאך ניט ביים פולן קלארן פארשטאנד, — פאר'משפט געווארן צו צען יאר פעני־טענטשערי פאר א פארזוך פון גוואלד־טאט.

"אין קאנטראסט", האט מר. וואודס־ווארט געזאגט, "האט א וויניפעגער מאגיסטראט, אין מאי מאנאט, פאר־

[illegible] ... שיקט א מאן אויף 18 מאנאטן אין טורמע, נאכדעם ווי ער האט זיך דערקלערט שולדיק, אז ער האט אויסגענוצט פאר זיך רעגירונגס באנדס אויף זיבן טויזנט דאלאר.

"איך ווייס ניט וואס אייניקע חשובע מיטגלידער דיינקען", האט מר. וואודס־ווארט געזאגט, "אבער איך באטאן די פארגרעסערטע צאל פערזאנען אין דעם לאנד וועלכע זעען אויס לעצטנס צו זיין פארטייאיש אין אויסטיילן גערעכטי־קייט. עס מאכט דעם איינדרוק, אז עס איז דא איין געזעץ פאר די גרויסע פאר־ברעכער און אן אנדער געזעץ, א מער שטרענגערער, פאר די קליינע פארברע־כער".

מר. וואודסוואירט האט אנגעוויזן אויף א פאל פון "גרויזאמע אורטיילן", ווען א באנק רויבער איז פארשיקט געווארן אויף 18 יאר אין טורמע און ער האט געקראגן 15 שמייץ, "און דאס ערגסטע", האט ער געזאגט, "איז געווען דער פראצעס פון א אינגל 16 יאר און 2 מאנאטן אלט, וועלכער איז פאראורטיילט געווארן צו 5 יאר טורמע און 20 שמייץ. עס איז ארויסגעוויזן געווארן רחמנות און מען האט אים די שמייץ מוחל גע־ווען. מר. וואודסוואירט האט ניט גע־גלויבט, אז א מאגיסטראט זאל האבן די מאכט צו געבן אזא שווערע שטראף. "דאס אינגל", האט ער געזאגט, "האט באדארפט גע'משפט ווערן אין א קינ־דער געריכט" (דזשוווענייל קאורט).

רייזנדיק וועגן די פראצעסן פון גע־וויסע טאראנטער מינען בראוקערס האט מר. וואודסוואירט געזאגט, אז נאכדעם ווי זיי זיינען פאר'משפט געווארן פאר זייערע פארברעכנס, ווערן זיי געהאלטן אויף דער קאלינס בעי פארם, ארום קינגסטאן, אנט. די דאזיקע פארם, האט ער געזאגט, איז באצוועקט פאר קינדער פארברעכער און פאר ערסטאנטן וועל־כע האבן א פארצוג. "אבער איך גלויב ניט, אז פארגעצויגענע מענשן זאלן זיין די גרויסע קרימינאלן, אזעלכע ווי בראוקערס". מען זאגט, אז די קאלינס בעי פארם "איז א גרויסער קלוב פאר מידע בראוקערס", האט מר. וואודס־ווארט געזאגט.

מר. וואודסוואירט האט געזאגט, אז איבער 50 פראצענט פון די פארשיקטע אין די פעניטענטשערים אין קאנאדע זיינען אונטער 30 יאר אלט און צוועלף פראצענט — אונטער 20 יאר אלט. ער האט אויסגעדריקט זיין האפענונג, אז דער יוסטיץ דעפארטמענט וועט נעמען אין אנבאטראכט די פראגע וועגן דער באשטימונג פון א קעניגלאכער קאמי־סיע. אויב אזא קאמיסיע איז נויטיק, דאן זאל אזא באשטימט ווערן.

מר. וואודסוואירט האט געצייגן די אויפמערקזאמקייט פון פארלאמענט צו א רעזאלוציע פון דער מאניטאבא לעג־יסלאטור וועלכע האט געבעטן אז עס זאל באשטימט ווערן א קעניגלאכע קא־מיסיע וועלכע זאל אונטערזוכן פאלן פון פארברעכנס און די באהאנדלונג פון פארברעכער.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

נאָך א טרויעריקער צופאל

די אידישע אגענטור איז ניט געבאָרן געוואָרן אין א מזל'דיקן טאָג. זייט איר אפיציעלער גרינדונג, און באזונדערס זייט איר ערשטער פארזאמלונג מיט צוויי יאָר צוריק, האָט זי געהאט אומצושטיין גרויסע פארלוסטן.

יעדער געדיינקט די טרויעריקע פאסירונגען פון זומער 1929. די אידישע אגענטור האָט נאָר וואָס געשלאָסן איר ערשטע פייערלאכע גרינדונגס פארזאמלונג — די ערשטע אהוועלטלאכע קאָנפערענץ פון אירע מיטגלידער. די קלינגענדיקע פייעריקע ווערטער פון לואיס מארשאל און ווייצמאן האָבן נאָך געקלונגען אין די אויערן פון די פארשטייער; דער גליקלאכער שמייכל איז נאָך געווען אויפ'ן פנים פון אלע דעלעגאטן, ווען זיי האָבן זיך וואַרים באגריסט איינער דעם אנדערן און אפגעגעבן זיך א מזל-טוב, צוליב אָט דער גראנדיעזער פארווירקלאכונג פון א גרויסן אידעאל: דאָס פאראייניקונג פונ'ם גאנצן אידנטום, פון די פארשיידנסטע ריכטונגען, פאר דעם אויפבוי פון דער אידישער היים אין ארץ־ישראל; די שטימונג איז געווען נאָך אזא דערהויבענע — ווען פון ארץ ישראל זיינען געקומען די שרעקלאכע אידיעס אז הונדערטער אידישע נפשות זיינען ברוטאל דערמאָרדעט געוואָרן אין ארץ־ישראל פון ווילדע אראבער . . . און טאָמער איז דאָס ניט גענוג געווען, איז, מיט א פאָר טעג שפּעטער געקומען די דערשטוינענדע ידיעה אז לואיס מארשאל, דער גרויסער אמעריקאנער אידישער פירער און פאקטישער גרינדער פון דער אידישער אגענטור — איינער פון די גרעסטע פיגורן פונ'ם היינטיקן אידישן דור — איז פלוצלונג געשטאָרבן — אין באזעל, אין דעם צימער פון וואנען ער האָט אנגעפירט מיט א גאנצער האנט, א ווייטן בליק און א וואַרים אידיש הארץ — די אידישע פּאָליטיק צו גונסטן ארץ־ישראל . . .

און אָט קומט פאָר דער צווייטער צוזאמענפאָר, די צווייטע קאָנפערענץ פון דער אידישער אגענטור, אין יולי 1931, אויך אין באזעל; מארשאל איז ניט מער דאָ, אויף זיין אָרט האָט געדארפט זיין ווארבורג — און ווארבורג, מארשאלס רעכטע האנט, אויך א וואַרימער, איבערגעגעבענער איד — ווארבורג קאָן אויך ניט קומען; ער איז קראנק און מיד פון צופיל אנשטרענגונג צו העלפן לייזן די פארשפרייטע פארצווייגטע אידישע פּראָבלעמען אין וועלכע ער איז אזוי טיף פאראינטערעסירט. אנדערע מוזן שוין פארנעמען וואָרבורגס פּלאץ; און צווישן די וואָס האָבן זיך דערוויזן פעאיק און ווילוק צו נעמען אויף זיך די גרויסע פאראנטוואָרטלאכקייט איז לי. ק. פרענקל, א שיינער איד, און אינטערעסאנטע פיגור, און עכט אמעריקאנער, וועלכער האָט פון זיינע אינגסטע יאָרן זיך אָפּגעגעבן מיט געזעלשאפטלאכע פראגעס בכלל און מיט אידישע וואוילטעטיקע פּראָבלעמען בפרט; א מאן מיט א ברייטער וועלט אנשויאונג. איינער וועלכער איז אָבער שוין געווען דערוויי טערט פון ארץ־ישראל, וועלכער האָט ניט אינגאנצן קלאָר פארשטאנען, אָדער בעסער געזאָגט, וועלכער האָט ניט געהאט דעם גויטיקן הינטערגרונט צו פארשטיין דעם גרעסערן, שענערן אידעאל פון א אידיש היימלאנד — א מאן וועלכער איז אָבער גרייט צו טאָן אלץ וואָס נאָר מעגלאך צו פארגרינגערן דאָס לעבן פון ליידנדיקע אידן; און לי. ק. פרענקל ווערט דערוויילט איינער פון די צוויי לייטנדע הויפט פירער פון דער אידישער אגענטור — און אָט דערזעלבער לי. ק. פרענקל — פאלט אויך פלוצלונג טויט — באלד נאָך דער קאָנפערענץ פון דער אידישער אגענטור, ווייט פון זיין היים — אין פאריז.

* * * * *

מיר ווילן ניט, מיר טאָרן ניט ציען וועלכע ניט איז שלוסן פון די דאָזיקע געשעענישן. דער שכל, די לאָגיק, דער פארשטאנד לאָזט ניט מיר זאָלן ציען וועלכע ניט איז שלוסן פון אזעלכע פאסירונגען. ס'איז נים ראציאָנאל צו זוכן עפּעס א פארבינדונג צווישן דער אָפּהאלטונג פון דער קאָנפערענץ און די דאָזיקע טראגישע פאסירונגען; ס'איז ניטאָ קיין גרונד פאר וועלכן ניט איז צוזאמענהאנג, אָבער מען קאָן זיך ניט באפרייען פון אָט דער טרויעריקער "קאָאינסידענץ", דער אומפארמיידלאכער צופאל. מען מוז עס נאָר פארשרייבן צו דעם חשבון פון אלע אנדערע שווערע אומפארשטענדלאכע טרויעריקע צופאלן פון לעבן.

און פארגיסן א טרער און גיין ווייטער . . .

ניט פארדאמונג — נאָר באשטראָפונג

ווי די "איטא" גיט אונז איבער, האָט דער גריכישער פרעמיער מיניסטער, וועניזעלאָס, וועלכער געפינט זיך איצט אויף א באזוך אין לאָנדאָן, אויפגענומען א פראָמינענטע אידישע דעלעגאציע, וואָס איז באשטאנען פונ'ם פארזיצער פון דער אידישער אגענטור, ד"ר אוויגדאָר גאָלדשמיט; דעם פרעזידענט פון דער "אנגלאָ דזשואיש אס'ן", לעאָנארד מאָנטעפיאָרע; און דעם הויפט סעקרעטאר פון דער "דזשאינט פאָרייִן קאָמיטע" פון דער באָרד אָף דזשואיש דעפּוטיס", י. מ. ריטש. און דער גריכישער פרעמיער האָט שארף פארדאמט די טרויעריקע געשעענישן אינ'ם אידישן קוואַרטאל אין סאלאָניקי.

וועניזעלאָס האָט באצייכנט די דאָזיקע געשעענישן אלס זייער באדויערנסווערט, און האָט געזאָגט, אז "איך בין גליקלאך צוליב דעם, וואָס איך ווייס, אז ווען איך פארדאם די סאלאָניקער געשעענישן רייד איך ניט בלויז אין נאָמען פון דער גריכישער רעגירונג, נאָר אויך אין נאָמען פון די פירער פון אלע גריכישע פארטייען אין פארלאמענט.

"די סאלאָניקער אומרוען זיינען ניט אנטשטאנען צוליב א פּראָוואָקאַציע מצד די אידן, אזוי ווי מאנכע האָבן באשולדיקט, נאָר זיי זיינען געווען א רעזולטאט פון אן אנטי־אידישער העצע מצד די עקסטרעמע נאַציאָנאַליסטן".

געוויס זיינען די דאָזיקע אָנפאלן אויף אידן געמאכט געוואָרן פון "עקסטרעמע נאַציאָנאַליסטן" — די זעלבע עקסטרעמיסטן וואָס טוען אָן צרות איבעראל. אָבער ס'איז אויך קלאָר אז די דאָזיקע עקסטרעמע עלעמענטן געפינען ניט די מעגלאכקייט צו פּראָוואָצירן די באפעלקערונג דאָרט וואו די רעגירונג וויל דאָס ניט דולדן. זאָלן די וועניזעלאָס פון אלע לענדער ניט נאָר פארדאמען נאָר ריכטיק באשטראָפן די אומפאראנטוואָרטלאכע עקסטרעמיסטן און קיינע אטאקעס אויף אידן אָדער אנדערע אומשולדיקע מענשן וועלן ניט פארקומען.

דער נייער היי־קאָמישאָנער פון א"י

דער ניי־באשטימטער היי־קאָמישאָנער פון ארץ־ישראל, לייטענאנט־גענעראל וואָטשאָפּ איז, ווי די פריערדיקע (הערבערט סעמועל) א גאנץ אומבאקאנטע פּערזענלאכקייט.

מיר קאָנען דערפאר ניט פאראויסזען ווי פעאיק און דערפאלגרייך — פונ'ם אידישן שטאנדפונקט, דער נייער היי־קאָמישאָנער וועט זיין. ער באזיצט אָבער איין גרויסע מעלה. ער איז א געגעראל, ד. ה., א מאן וואָס פאָדערט און דערוואַרט דיסציפּלין, אָרדענונג.

פון די ביז־איצטיקע היי־קאָמישאָנערס אין ארץ־ישראל האָט זיך לאָרד פּלומער, — אויך א גענעראל, אויסגעוויזן ווי דער פעאיקסטער, פאסיקסטער. זיין מאָטאָ איז געווען, "פריער פון אלץ: אָרדענונג, געזעצלאכקייט".

אונטער די איצטיקע אומשטענדן פאָדערן מיר ניט מער — און אויב דעם נייעם נציב העליון וועט דאָס געלינגען, ווי מיר האָפן, וועלן מיר אים בענטשן.

אידן אין סאַארגעביט

(ספּעצ. פאר ד. א. וו. דורך "איטא")
פון צ. ה. וואַקסמאַן

("איטא")

ד"ר. הערצל'ס צימער אין ירושלים

פון י. איגער (ירושלים)

דיעגאָ דע אגילאַר - דער גרויסער אינקוויזיטאָר וואָס איז געוואָרן א איד

פון משה רובין

צום 200 יאָריקן יובליי זייט ער איז פון א גרויס־אינקוויזיטאָר געוואָרן א איד און זיך גערופן משה לאָפּעס פערײדא. באראָן דע אגילאר

דעם רב'ס טאכטער

א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער
פון לעאן וויעזענטעל

— דו ביזט א הערד, אזא יאר אויף דיר ! — האט ער אויסגערופן. — אט קוק, זע מיך, ווי איך וועל מיט איר האנדלען גאנץ אנדערש . . . מיך וועט זי ניט אוועקשטופן פון זיך, ווייל איך וואלט איר פארפארן אין די ציין אריין . . . . וועגן מיינעט וועגן מעג זי אפילו זיין א פרינצעסן, איז דאס אויך ניט מיין דאגה. היינט זיינען ניטא קיין פרינצעסנס.

און כדי צו ווייזן זיין חבר, אז ער איז א גרעסער העלד, האט ער באלד ארויפגעלייגט ביידע לאפעס אויף חנה'לען, האט זי אפגעשטעלט אין איר גאנג, און ער האט איר אריינגעווארפן א ליידנשאפטלאכן קוש אין פנים אריין.

אין חנה'לען האט אויפגעפלאקערט איר שטאלץ און צו דעם צארן וואס

געפאלן און איז געבליבן ליגן אזוי אומבאהאלפן, האט זי זיך געגעבן א קער פון אירע אנפאלער און זי האט אנגעפאנגען שנעל צו לויפן צו דעם טויער פון דער געטא.

אבער פונקט דאמאלסט האבן די ראפיאנער צום ערשטן מאל דערזעען די געלע לאטע, וועלכע איז געווען אנגענייט אויף איר מאנטל כדי זי צו דערקענען אז זי איז א אידישע טאכטער.

— א אידישקע ! — האבן ביידע אין איין אטעם אויסגערופן, — א אידישקע !

בליץ שנעל איז דער אומגעפאלענע ראפיאן אויפגעשטאנען און דער צארן האט אין אים געפלאקערט ווי א העלישער פייער.

קעגן א אידישער מיידל האבן זיי זיך שוין דערלויבט צו האנדלען מיט דער גאנצער ברוטאליטעט, און זיי האבן פאר איר ניט פארבאהאלטן זייער חיה'שקייט.

איצט האבן זיי אפילו מער ניט גערעדט צו איר, זיי האבן לויז געלאכט מיט יענעם טהירישן און טריאומפירנדען געלעכטער, וועלכער הערט זיך געוויינלאך ביי ווילדע און דערצו נאך פאר'שיכור'טע מענשן. זיי האבן געלאכט כדי דורך דעם צו ברייננגען צום אויסדרוק זייער איבערלעגנהייט איבער דער הילפלאזיקער אידישער מיידל, און איר צו ווייזן אז זי איז אין זייערע הענט און זיי קאנען מיט איר טאן וואס עס וועט זיך זיי נאר אליין ווילען.

דער עלטערער פון די צוויי האט חנה'לען געדרייט אין אלע זייטן און ער האט זי באטראכט ווי א הענדלער פון אקסן באטראכט בהמות אויף דעם מארק. יעדעס מאל ווען ער האט זי מיט זיינע גאזונטע לאפעס א דריי געטאן, האט ער איר אריינגעלאכט : פנים אריין או (ער האט זי דאן פון זיך אפגעווארפן אין די ארימס פון זיין חבר.

חנה'לע האט צוזאמענגענומען אלע אירע קרעפטן און זי האט ביטער געקעמפט קעגן אירע אנפאלער, אבער זיי זיינען דאך געווען שטארקער פון איר און ביסלאכווייז האט זי אנגעפאנגען צו פילן, אז זי ווערט שוואך, און אז אירע כחות פארלאזן זי. די ראפיאנער האבן זיך פארנומען, ווי דאס האט אויסגעזען, זי אפצושוואכן כדי זי שפעטער צו קאנען צווינגען צו ווערן א ווילנלאזע באשעפעניש אין זייערע הענט, און דאס האט זיי אנגעפאנגען צו געלינגען.

איידער זי האט געהאט צייט זיך ארומצוקוקן איז זי שוין געלעגן אין די ארעמס פון דעם ראפיאן, וועלכן זי האט פריער דערלאנגט אזא קרעפטיקען קלאפ, אז ער האט זיך איבערגעקערט, און יענער האט באדעקט איר פנים מיט ווילדע קושן.

פון זיין מויל האט זיך געגאסן א שוים ווי פון א לייב, וועלכער צעררייסט א שוואכע שעפעלע און שטילט זיך מיט איר זיין לאנגן הונגער. די בעסטיע אין אים האט דערגרייכט צו דעם העכסטן שטאפל און ער איז געווען אנטשלאסן זיך אז איר נוקם צו זיין.

אבער ווי שטארק און ברוטאל די ראפיאנער האבן ניט געוואלט זיין, האט זיך חנה'לען דאך איינגעגעבן ארויסצורייסן פון זייערע הענט און צו אנטלויפן. זי איז אבער געווען אזוי שוואך און צעמישט, אז אנשטאט לויפן צו דער געטא, איז געלאפן ווייטער אין מארק אריין און זי האט דערמיט אויף זיך ארויפגעצויגן נאך גרעסערע געפארען, ווייל זי האט געצויגן אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון די צעווילדעוועטע מאסן, צווישן וועלכע עס האט זיך ניט געפונען קיין מענש, וואס זאל זיין בעסער פון אירע אנפאלער.

די ראפיאנער זיינען איר נאכגעגאנגען און זיי האבן גייענדיק צוגערופן אנדערע, אז די אנטלויפנדיקע מיידל איז א אידישע, וואס האט געוואגט צו קומען צום קארניוואל פארלעצן דעם קריסטלאכן יום־טוב.

זעלבסטפארשטענדלאך, אז אונטער די אומשטענדן האט חנה'לע ניט געקאנט לאנג לויפן. איידער זי האט זיך ארומגעזעען איז זי שוין געווען ארומגערינגלט פון א מאסע מענער און פרויען, וועלכע האבן זי אפגעשטעלט און האבן קעגן איר אנגענומען א דראענדיקע האלטונג. אלץ וואס חנה'לע האט איצט געקאנט טאן, איז געווען זיך צוצורוקן צו דער וואנט, וואו זי האט געוואלט זיין זיכער, אז אירע פארפאלגער וועלן זי ווייניקסטנס ניט קאנען אנגרייפן פון אלע זייטן.

מיט איר רוקן צו דער וואנט איז חנה'לע געבליבן שטיין ווי א שטאלצע געטין און זי האט א ווילדע געקוקט אירע אנפאלער גלייך אין פנים אריין. זי האט געזעען, אז די געפאר, אין וועלכער זי געפינט זיך, איז

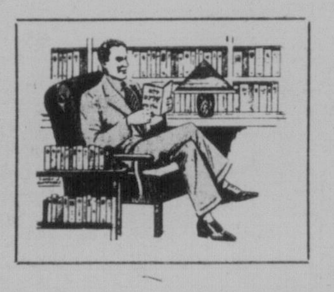

די סובסקרייבערס
פון
דאס אידישע ווארט

האבן איצט א זעלטענע געלעגנהייט צו שאפן ביי זיך אין דער היים

א שיינע, רייכע אידישע ביבליאטעק
מער ווי האלב אומזיסט

"דאס אידישע ווארט" האט אימפארטירט ספעציעל פאר אירע סובסקרייבער א צאל קאמפלעקטן ביכער פון די בארימטסטע און פאפולערסטע שרייבער. די ביכער זיינען מוסטערהאפט געבונדען, אזוי אז די דאזיקע קאמפלעקטן זיינען ניט נאר רייך אין אינהאלט, נאר אויך א צירונג פאר דער הויז. זיי באריינכערן אייער צימער און גיבן אייער היים דעם אויסזעען פון אן אמת'ער אידישער היים.

יעדער קאמפלעקט ווערט צו אייך צוגעשיקט אין א שיינער, קארטאנענער קעסטל (ווי אנגעצייגט אויפ'ן בילד), אזוי אז אויב איר האט ניט קיין ביכער־שאפע, קאנט איר די ביכער האלטן אין זייערע אייגענע שאכטלען.

לעוו טאלסטאי, — 11 בענדער, רעגולאר $20.00, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז **$9.25**

קנוט האמסון, — 11 בענדער, רעגולאר $23.50, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז **$9.00**

מאקסים גארקי, — 7 בענדער, רעגולאר $14.00, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז **$5.50**

זשאן קריסטאף, (פון ראמען ראלאן), 7 בענדער, רעגולאר $16.00, פאר בלויז **$5.00**

מענדעלע מוכר ספרים — אלע 15 בענדער, רעגולאר $21.00 צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז **$8.75**

אום צו באקומען די אויבנדערמאנטע ביכער, צו די אנגעגעבענע מער ווי האלב־אומזיסט פרייזן, דארפט איר באצאלן אין פאראויס פאר א יאר סובסקריפשאן פאר "דאס אידישע ווארט" ($6.00) —

אדרעסירט אייער קארעספאנדענץ צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED
165 Selkirk Avenue — Winnipeg, Man. — Phones: 52 213—55 409

קאנטרי סובסקרייבער קאנען באשטעלן זייערע ביכער דורך אונזער רייזנדן פארטרעטער, מר. ל. סימקין, וועלכער פארט איצט ארום איבער די מערב קאנאדער פראווינצן אין די אינטערעסן פון "דאס אידישע ווארט"

1 טאג
ג. פ. פארטנאי
מענעדזשער

ג ע ד י י נ ק ט ! אז מיר קאנען אייך געבן באדינונג. אויב איר פאר דריי קלינינג לאנגט, אין אלע אייערע — אדער פארבן
PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

מיידל, און איינער פון זיי האט מיט געלעכטער אויסגערופן :

— באדארף אימיצער פון אייך געלט ? אויב יא טא — קומט אהער. מיר האבן געפאקט א געלט לייערן, א א וואכערקע, און איר קאנט פון איר קריגן אזויפיל געלט וויפיל איר ווילט. קיין פראצענט וועט איר ניט דארפן צאלן . . . היינט וועט זי זיין צופרידן ארויסצוקומען מיט קרן . . .

דערהערנדיק, אז די שיינע מיידל איז א אידישע, האבן זיך פון די מאסן אנגעפאנגען צו טראגן פארשיידענע קולות און באליידיקונגען קעגן חנה'לען.

פלוצלונג האט אן אלטע קריסטין מיט א פנים פון א כישוף מאכערן זיך דורכגעבראכן א וועג דורך דער מאסע און צוגייענדיק צו חנה'לען האט זי מיט כעס אויסגערופן :

— דו ביסט א אידישע און דו האסט געהאט די העזה אהער צו קומען צו שטערן אונזער גרויסן יום־טוב ? פאר דער דאזיקער חוצפה

ניט אזא פון וועלכער זי וועט זיך קאנען לייכט באפרייען. זי האט געוואוסט, אז איצט מוז זי האנדלען זייער פארזיכטיק אדער זי וועט באצאלן מיט איר לעבן פאר איר לייכטזיניקן שריט.

— וואס לויפט איר מיר נאך ? — האט זי פלוצלונג אויסגערופן מיט א הויכער שטימע, — וואס ווילט איר פון מיר ?

קיינער האט ניט געענטפערט. כאטש דער עולם ארום איר איז אויגנבליקלאך געווען א גרויסער, האבן אין די ערשטע מינוטן ניט אלע געוואוסט ווער זי איז און וועגן וואס עס האנדלט זיך דא. ווען חנה'לע האט מיט אזא זיכערקייט און שטאלץ אין איר שטימע געפרעגט די מאסע וואס זי וויל פון איר, האט קיינער ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן.

באלד זיינען אבער די ערשטע צוויי ראפיאנער ווידער געווען לעבן איר און זיי האבן מיט שפאט און חוזק דערקלערט, אז דאס אי זא אידישע

וועסטו אונז טייער באצאלן. מיר האבן גענוג אייערע שמוציקע אידן דעם גאנצן יאר; גענוג בא'גנב'ענען זיי אונזער פאלק און רויבן פון אים אוועק אלץ וואס ער האט. אין דעם טאג פונם קארניוואל ווילן מיר אבער אייך ניט זעען פאר אונזערע אויגן און מיר האבן אייך אנגעזאגט, אז איר זאלט זיך היינט ניט וואגן פאר אונז צו ווייזן.

— דערלאנגט איר איבערן קאפ ! — האט זיך דערהערט אן אויסרוף פון דער מאסע.

— ניין, מיינע קינדער, — האט די אלטע געענטפערט, — מיר וועלן זי ניט שלאגן.

די דאזיקע ווערטער פון דער אלטער האבן ארויסגערופן א פראטעסט פון דער מאסע, וועלכע האט ניט געוואוסט וואוהין די ווערטער פון דער אלטער צילן.

(ווייטערעס קומט)

דיענא דע אנילאר — דער גרויסער אינקוויזיטאר וואס איז געווארן א איד

(פארזעצונג פון זייט 2)

ארויסגערעדט, איז דער גרויס אינקוויזיטאר אין אנמאכט געפאלן.

די פרוי וויסנדיק אז דער רעש וואס זי וועט מאכן, וועט קיין גוטע פאלגן ניט ברייננגען, ניט פאר אים, ניט פאר איר און ניט פאר איר קינד, האט זי אים אליין דערמונטערט.

— לאז מיך מוטער אויף אייניקע מינוטן אוועקגיין און דו בלייב דא ביז איך וועל צוריקקומען.

און פארשליסנדיק אונטער זיך די טיר, האט דער גרויס־אינקוויזיטאר זיך גלאזט גיין דורך אן אנדער צימער, וואס האט געהאט אן אונטערערדישן גאנג גלייך צו דער מארטירער הייל, וואו זיין שוועסטער איז געזעסן און געווארט אויפ'ן טויט . . .

קומענדיק אהין האט ער זי געטראפן נאך וואכנדיק אויף שטרוי א שרעקלאך אפגעצארטע פון פיל פייניקונג, זאגנדיק דאס קאפיטל "אלי, אלי למה עזבתנו".

שטייענדיק א ווייליע מיט'ן לאמטערן אונטער'ן מאנטל און זיך צוהערנדיק צו די הארצרייסנדיקע ווערטער, האבן די טרערן ווי א קוואל פון זיינע אויגן אנגעהויבן צו פליסן. ער האט ארויסגענומען דעם לאמטערן פון אונטערן מאנטל און זיך צו איר באוויזן. זי, מיינענדיק אז מען איז געקומען זי נעמען צום שייטערהויפן, האט אויפגעהויבן די אויגן צום הימל און מי טא שוואך קול ארויס געפליסטערט : בידך אפקיד רוחי. — ניין, מיין קינד ! האט דער אינקוויזיטאר מיט א פארשטיקט קול פון טרערן אויסגערופן, ניט צום טויט וועל איך דיך פירן, נאר צום לעבן. קום מיין קינד געשווינד.

שרה האט אבער קיין כח ניט געהאט אליין צו גיין, און ער איז געצוואונגען געווען זי צו נעמען אונטער ארעם און זי פירן.

וואס ס'איז געשעען אין דעם מאמענט ווען ער האט זי געבראכט אינ'ם צימער וואו די מוטער איז געווען, איז זיך לייכט פארצושטעלן. מוטער און טאכטער, ווען זיי האבן זיך דערזעען, זיינען ביידע געפאלן אין א טיפער חלשות און מיט שוועסטער מי איז דעם גרויס אינקוויזיטאר געלונגען זיי צו דערמונטערן. נאכדעם ווי ער האט זיי באוויקט, האט ער ווייטער פארלאזט דאס צימער אויף עטלעכע מינוטן און איז נאכדעם אריינגעקומען אנגעטאן אין

רייזע קליידער און געטראגן א שווער קעסטעלע אין איין האנט און אין דער צווייטער א קליינעם דאמע האנטשו. צו דער מוטער און שוועסטער האט ער א זאג געטאן : שנעל טוט זיך אן די קליידער וועלכע ליגן פאר אייך אין צווייטן צימער און קומט.

ווען זיי האבן זיך אנגעטאן אין די רייזע קליידער, האט ער מיט זיי געלאזט זיך דורך א געהיימער טיר אויפ'ן פלאץ וואו ס'פלעגט שטענדיק שטיין א געשפאנטע קארעטע צוליב געוויסע אינקוויזיציע צוועקן און אריינזעצנדיק זיך אין דער זעלבער, האט ער גענומען טרייבן די פערד אזוי שנעל ווי זיי האבן נאר געקענט לויפן.

מיט'ן טאג גלייך זיינען זיי אנגעקומען אין א פארשטאט וואו זיי האבן געדונגען א שיף און זיך אוועקגעלאזט קיין לאנדאן. פון לאנדאן איז דע'אגילאר געפארן קיין אמסטערדאם און דארט האט ער זיך געלאזט מל זיין און איז אפגעפארן קיין ווין.

דאס דערוויסן זיך אויף ריכטיק זיין אידישע אפשטאמונג און דעם שטארקן גלויבן וואס ער האט געזען ביי זיין מוטער און שוועסטער, האט אים צוריקגעגעבן דאס אידישע הארץ, און ער האט מפקיר געווען דעם כבוד, דאס גרויסע עשירות און זיך צוריקגעקערט צום גאט פון ישראל.

* * *

ווען דער פרימארגן איז וועלכן עס האט געדארפט פארברענט ווערן שרה דע אנילאר איז אנגעקומען, האט מען פיר און צוואנציק קרבנות געבראכט אויפ'ן מזבח פון דער אינקוויזיציע. צו דער גרויסער מצוה פון מקריב זיין קרבנות איז אויך דער קעניג געקומען.

ווי פארוואונדערט איז ער אבער געווארן, ווען ער האט באמערקט, אז דאס פלאץ פונ'ם גרויס אינקוויזיטאר איז ליידיק. אויך דעם אינקוויזיטארס משרתים האבן ניט געקענט דערקלערן וואו ס'איז אהינגעקומען דער קרבן דע אנילאר.

פרומע גייסטלאכע האבן געזאגט, אז דער גרויס־אינקוויזיטאר איז געוויס לעבעדיקערהייט ארויף אין הימל און מיט זיך מיטגענומען אויך דעם קרבן צו ברייננגען אים פאר'ן טאטן מיט'ן זון, וויבאלד זיי אז ער שוינט ניט אפילו אזא שיין מיידל, ווי דע אנילאר . . .

ביז אהער איז די לעגענדע פון דיענא דע אנילאר, וועלכער האט נאכ'ן ווערן צוריק א איד זיך גערופן משה לאפעס גערייראַ.

וואס־דערציילט די היסטאריע וועגן דעם גאנצן אינטערעס.

ווען דע אגילאר איז געווען גרויס־אינקוויזיטאר, ווען ער האט זיך געפונען אויף דער העכסטער שטופע פון זיין אמט, האבן אים באזוכט קייזער קארל דער זעקסטער, מיט זיין טאכטער מאריא טערעזע, וועלכע איז דאמאלסט געווען א פריילן פון זעכצן יאר.

דער גרויס אינקוויזיטאר האט זיי אויפגענומען און זיי צוגעטיילט אלע מעגלאכע קייזערלאכע כבודים, געמאכט פאר זיי א גרויסארטיקן באנקעט. ביים אוועקגיין האט דער קייזער קארל געשיינקט דעם גרויס אינקוויזיטאר א טייערן רינג באזעצט מיט דימענטן, און ווענדנדיק זיך צו זיין טאכטער, זי א פרעג געטאן : וואס ווילסטו איבערלאזן אונזער פריינט אלס אנדיינק ?

מאריא טערעזע, ניט האבנדיק ביי זיך קיין ווערטפולע זאך צו שיינקען, האט זי זיך זייער פארשעמט. זי האט אבער א מאמענט א טראכט געטאן און האט ארונטערגעצויגן איר האנטשו און איבערגעגעבן דעם גרויס אינקוויזיטאר מיט די ווערטער :

" ווען איר וועט אמאל דארפן עפעס, קומט צו מיר און ברייננגט מיט די האנטשו, און איך וועל טאן פאר אייך אלעס וואס איר וועט פארלאנגען.

ווען דע אנילאר איז געקומען קיין ווין איז שוין מאריא טערעזע געווען פאר הייראט, איר מאן, וועלכער איז שפעטער געווארן קייזער פראנץ דער ערשטער, איז געבוירן געווארן אין שפאניע און דער גרויס אינקוויזיטאר דיענא דע אנילאר האט אים געטויפט און א נאמען געגעבן פראנץ. ווען קייזער פראנץ האט זיך דערוואוסט אז דער באראן דע אנילאר משה לאפעס פערייראַ, איז אמאל געווען זיין טויף פאטער, האט ער זיך אויסגעדריקט : "ווען איך זאל געוויס ווייס, אז מיך טויפט א איד, וואלט איך בעסער אין דעם בעקן טויף זיך דערטרונקען".

קייזער קארל דער זעקסטער, איז געווען זייער א ליבעראלער מענש. אים האט ניט געקימערט, וואס דיענא דע אנילאר איז איצט א איד. ער האט אים

האט אידן, אבער ווען משה לאפעס דע פערייראַ, באראן דע אגילאר האט איר געוויזן איר האנטשו, האט זי זיך דערמאנט אן איר פארשפרעכן און א זאג געטאן צו אים :

— די טירן פון מיין פאלאץ וועלן שטענדיק זיין אפן פאר אייך, קומט ווען איר וועט עפעס דארפן פון מיר.

באראן דע אגילאר איז געווארן פינאנץ־מיניסטער ביי קארל דעם זעקסטן, אין זיינע לענדער, אין איטאליע און די נידערלענדער, דאס איצטיקע בעלגיע.

אויסערדעם, האט ר. קארל, דער 6, אים איבערגעגעבן די ארענדע פונ'ם טאבאק מאנאפאל אין דעם גאנצן קייזערטום פון עסטרייך.

באראן דע אגילאר, איז אבער פארבליבן נאך זיין צוריקקערן זיך צום אידנטום, א פארשלאסענער מענש פאר זיך. ער האט דוקא געוואוינט אין א שיינעם פאלאץ וועלכן קייזער קארל האט אים געשאנקען, געהאט די טייערסטע פערד, פיל דינער, וועלכע זיינען געווען באשטימט פאר זיין מוטער און שוועסטער. ער אליין אבער האט געלעבט ווי א שטרייננגער נזיר. פלעגט עסן ווייניק, קיינמאל ניט טרינקען און קיין איינציק פארגעניגן ניט צוגעלאזט. דאס איינציקע וואס האט אים יא אינטערעסירט איז געווען די ספרדיש־פארטוגעזישע געמיינדע אין ווין, וואס ער האט ארגאניזירט. ער האט מיט דער דערלויבעניש פון קייזער קארל דעם זעקסטן אויסגעבויט אויף זיין רעכענונג די שול פאר די ספרדיש פארטוגעזישע אידן.

און ווען אידן האבן עפעס געדארפט א טובה ביי דער רעגירונג פלעגן זיי זיך ווענדן צו אים און ער פלעגט טאן וואס ס'איז נאר געווען אין זיין מעגלאכקייט.

דאס אלעס איז די ראמאנטישע זייט פון באראן דע אגילאר, וועלכער איז געווארן צוריק א איד מיט צוויי הונדערט יאר צוריק.

אין דעם צוויי הונדערטן יובילייי זאל זיין נאמען צו גוטן דערמאנט ווערן.

נאמיצן

מרס. דבורה דייווים, פון לאנדאן, ענגלאנד, פארברייננגט איר וואקאציע מיט איר שוועסטער און שוואגער, מר. און מרס. פינקל, 340 סעלקירק עוועניו.

* * *

פרייטאג, דעם 17טן יולי, האט מרס. דזש. סיגאל, 402 מאניטאבא עוועניו דורכגעפירט א פארטי לכבוד מרס. דייווים, פון לאנדאן. עס זיינען אנוועזנד געווען מרס. דבורה דייווים, מר. און מרס. פינקל, מר. און מרס. דזש. סיגאל, מר. און מרס. דזש. וויינבערג, מר. און מרס. דזש. שיימס, מר. און מרס. קלמן שניידער, מר. און מרס. ה. פודאוויק, מר. און מרס. ר. פינטשוק, ג. און ל. סיגאל און עטל סיגאל.

* * *

זונטאג, דעם 19טן יוני האט מרס. דזש. וויינבערג, 389 טשארלס סטריט, געגעבן א פארטי לכבוד מרס. דייווים, פון לאנדאן, ענגלאנד. פאלגנדע זיינען אנוועזנד געווען : מרס. דבורה דייווים, מר. און מרס. פינקל, מר. און מרס. דזש. וויינבערג, מר. און מרס. דזש. סיגאל, מר. און מרס. קלמן שניידער, מר. און מרס. סעם גלין, מר. און מרס. י. טעפער, מר. און מרס. פודאוויק, מרס. ראז פינטשיק, מרס. ר. טעפער, גערא לד און לעסלי סיגאל, מיס ב. וויינבערג און דאראטי טעפער.

* * *

לכבוד מרס. דבורה דייווים לאנדאן, ענגלאנד, האט מרס. א. באס, פון 176 אייקענס סטריט, געגעבן א פארטי דאנערשטאג, דעם 23טן יולי. עס זיינען אנוועזנד געווען מרס. דבורה דייווים, מרס. ה. פינקל, מר. און מרס. דזש. סיגאל, מר. און מרס. באס, מר. און מרס. דזש. וויינבערג, מר. און מרס. נאס ליס, מר. מ. לעגדי און מיס סארא באס.

* * *

ארעל אין סעם קליימאן, 446 אבערדין עוועניו זיינען געפארן קיין שיקאגא און צוריק, אויף מאטארסייקלס. זיי זיינען געפארן אין אכט טעג צייט אהין און צוריק.

מיליאנען צופרידענגעשטעלטע געברויכערס האבן געמאכט דיזען באריהמטען קעללאגג פראדוקט פאר דעם אלל־ברען סיריעל וואס פארקויפט זיך אם מעהרסטען איבער דער וועלט. עס איז גאראנטירט צו העלפען פון צייטווייליגע און צוריקקעהרענדע פארשטאפונג.

אהן א ערך בעסער ווי פילען און דראגס. ווייל די מעהרסטע אפטיהר מיטלען מוז מען נעהמען אין א כסדר פארגרעסערטער מאס. אנדערש פארלירען זיי זייער ווירקונג.

קעללאגג'ס אלל־ברען באזארגט דעם נאטירליכען, זיכערען וועג צו באשיצען דאס געזונט. עס שאפט די נויטיגע קרעפטיגקייט וואס טרייבט ארויס די גיפטען פון דער סיסטעם. און עס ברייננגט אייזען וואס בויט אויף די בלוט.

עסט נאר צוויי עס־לעפעל טעגליך. אין שווערע פעלען, מיט יעדען מאלצייט. פרובירט אלל־ברען מיט מילך אדער קריעם, אינאיינעם מיט פרוכט אדער האניג. געברויכט עס אין געקעכצן. פארשרייבט אויף דעם רויטען־און־גרינעם פעקעדזש. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג'ס אלל־ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's ALL-BRAN

בריוו אין רעדאקציע

זייער השוב'ער רעדאקטאר : —

פארלאזנדיק וויניפעג, בכדי איבערצוגעמען די פארוואלטונג פון דער סאסקאטונער תלמוד תורה, דערלויבט מיר דורך אייער צייטונג צו זאגן א זייגעזונט צו מיינע פיל־צאליקע פריינט, א דאנק וועלכע מייר יאר לעבן אין וויניפעג וועט פארבלייבן אלס איינער פון מיינע בעסטע זכרונות.

א באזונדערן גרוס צו מיינע קאלעגן מיט ארבעטער און עלטערן פון דער נאציאנאל העברייאישער שול, דער רעדאקציע "דאס אידישע ווארט" און חברים פון "צעירי ציון" און "הנוער העובד".

מיט גרעסטן דרך ארץ,
י. קאבאקער

קאלגארי — קאלגארי

JACKSON'S WELDING
בלעקסמיטינג
עלעקטריק און אסעטילין וועלדינג
816 NINTH AVE., W.
Phones: M1996—S0014
CALGARY — ALBERTA

פאבליק סטענאגראפער
PHYLLIS POWELL
7 Bank of Toronto Bldg.
Phones:
Office M 3250 — Res. H 2688

DAVE WEATHERALL
אויטא באדי און פענדער ריפעירס
207 Third Avenue East
Phone M7740 — CALGARY

J. A. McKENZIE
335-11TH AVE. WEST
M9062
פארניטשור ריפעירס, אפהאלסטערי, פלאר פיניש
אפשאצונגען פריי

EXCLUSIVE HEMSTITCHING
306A 10 St., North W.
Phone L 2433
קאטאן און סילק 8¢ א יארד

קאלגארי — קאלגארי

אנאנסירן פארלאבונג

מר. און מרס. הוראוו, פון קאלגארי, אנאנסירן די פארלאבונג פון זייער זון, ראבערט, צו מיס מעי זיידל. די חתונה וועט פארקומען אין קאלגארי, אין פרעז זאל, זונטאג דעם 9טן אויגוסט, 1931.

JAMES MARR SR.
פלאמבינג, היטינג, געזפיטינג
237-12th Ave. E. — Phone M2741
CALGARY

AUTO SERVICE
7th Ave. 8 St. W.
McIVOR BROS.
קאר גריזינג, וואשינג, פאלישינג
גאזאלין, אויל, וועקום קלינינג,
טייערס (אטלאס), אקסעסארים
און א. וו.

ERNEST LUTZ
125-14th Ave. East Ph. M7636
CALGARY, ALTA.
אויסגראבונג — שטיין ארבעט
ציגל — קאנקרים און
לאון ארבעט

א פיינער פליווער פאר פיינערע געשמאקן
סערווירט
קאלגארי
דראי
דזשינדזשער איל

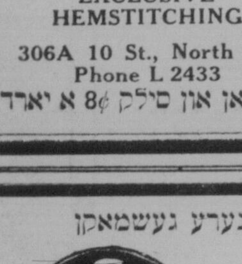

CALGARY BREWING & MALTING CO. LTD.

Classified Section קלאסיפייד סעקשאן

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5ס. פער אגייט ליין — 3 מאנאטן, $2.15 אגייט ליין
פאר א וואך, 20ס. " " — 6 מאנאטן, $4.00 " "
פאר א מאנאט, 75ס. " " — פאר 1 יאר, $7.50 " "

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

שפייז פעקלאך קיין רוסלאנד פון $2 און העכער. גאראנטירטע באדינונג. פאר ווייטערע אינפארמאציע ווענדן צו
G. P. FRIESON
178 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

היים און אפיס פארניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

מאטאר טוריסטן
מיר מאכן פארבינדונגען צווישן מאטאריסטן און פאסאזשירן, אויף א שער עקספענס באזיס. באראטונג פריי.
Auto Transportation Bureau
382 Donald St. Phone 86 139

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאמענשטעלן ארבעט א ספעשעלטי עקספערט ארבעט
ראדיאייטארס, באדי ארבעט, טאפס, אפהאלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

צופרידנשטעלנדע גוטע מאלצייטן
25 ביז 35 סענט, געשמאקע היימיש-געמאכטע פייסטרי און טי-קאפ רידינג
MAC'S TEA ROOM
273½ Donald Street
אנטקעגן איטאנס

שדכנים ביורא
ליידיס און דזשענטלמען פון יעדן עלטער און קלאס. אייניקע מיט געלט און היימען, נאר זיי זיינען איינזאם: פריוואטע ערנהאפטע שידוכים אראנזשירט. שטרייננג געהיים. זייער קליינע שדכנות געלט. קומט אדער שרייבט — די מענעדזשער, רום 2, 382 דאנאלד סט., 4 טירן פון נאטר דיים עווניו.

מעדיצינישער מאסאזש
מרס. ה. עדעל-סאלאווי
פראפעסיאנעלע מאסאזשיסטן אויסגעפרובירטער דערפאלג אין באהאנדלען אלע פארמעס פון רומאטיזם
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 53 410

נידעריק-געפרייזטע טייפרייטערס
—ניט ניי אבער אין גוטן צושטאנד

רעמינגטאנס, $17.50 ביז	$80.00
אנדערוואודס, 17.50 ביז	57.50
ראיאלס — 17.50 ביז	47.50
על.סי. סמיטס 15.00 ביז	47.50
רוישלאזע 5, עטלאכע	
ווי ניי	$45.00

REMINGTON TYPEWRITERS, LTD.
220 BANNATYNE AVE.
PHONE 24 391

געשעפט געלעגנהייטן

דעליקאטעסן און לאנטש רום, צענטראלע לאקיישאן, א ווירקלאך גוטער געשעפט פאר־דעם פאסיקן מאן, סטאק $300, פיקסטשורס בלויז $1,000.

$15,000 קעש פארלאנגט אין א פארטנערשיפ פראפאזישאן וואס האט צו זיך קיין גלייכן ניט. איינער פון די בעסטע קעש געשעפטן אין שטאט. איר מוזט אבער פארמאגן די גאנצע סומע אום צו אריינגיין אין געשעפט.

גראסערי און קאפעקשאנערי, סטאק און פיקסטשורס, $2,500. רענט מיט 2 רומס, סטים היט, $50 א חודש, סיילס $1,400 א מאנאט.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ח. פערלמאן און ג. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

אדווערטייזט
אין „דאס אידישע ווארט" —
עס וועט זיך אייך באצאלן

שטעלע פארלאנגט
SITUATION WANTED

דערפארענער לערער, אוניווערסיטעט גראדואירטער, זוכט העברעאישע און אידישע לעקציעס. גיט אויך לעקציעס אין ענגליש. זייער ביליק. זיך ווענדן אין סוויט 39, סט. דזשאנס בלאק. טעלעפאן 55 133.

אין שטאט, אין די ביטשעס און אויף אלע הייוועיס
אויב איר דארפט איבערמופן, ארער וועלכע ס'איז טראנספער ארבעט טעלעפאנירט צו
סימקינס טראנספער, 52 540
איר וועט זיין זייער צופרידן ארדערט ביי אונז אייערע
האליץ
די בעסטע האליץ צו ביליקע פרייזן
Simkin's Transfer
456 Stella Ave. Ph. 52 540

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

7 רום באנגאלא, אוק פינישינג, פייערפליים, הייסע וואסער באהייצונג, נאקאל היטינג סיסטעם, גאראזש, פרייז $4,500. איינע פון די גרעסטע סנעפס 5 רום פולי מאדערן קאטעדזש אויסגעפיקסט אין גוטן קאנדישאן, אין מאניטאבא עווניו, פרייז $2,500. א גרויסע מציאה.

סוויטס צו פארענטן אין די בעסטע אפארטמענטס.

געלט צו לייען אויף ביליקן אינטערעס אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

מיר האבן דעם כבוד אייך איינצולאדן צו באטראכטן די סוויטס אין וואגעל אפארטמענטס, קאר. אטלאנטיק און אייקינס.
די גרעסטע צימערן וואס איר קריגט אין א בלאק — אויסגעפיקסט אויף דעם שענסטן אופן מיט פרידזשידייר ווי אויך גרויסע קיטשען קעבינעטס און פיינע עלעקטרישע פיקסטשורס. די שענסטע מאדערניסטישע דעקאריישנס. 3, 4 און 5 רום סוויטס. רענט זייער ריזאנייבל.

Sheps Agencies Ltd.

S S S S S S S S S S
א שיינער 6 רום קאטעדזש מיט 3 בעדרומס, פרענטש טירן פון ליווינג רום, כמעט נייע פוירנעס. שטייט אויף א 33 פוס לאט, שיין באוואקסן מיט ביימער און ארומגעצאמט. נאנט פון בארוםס עווניו און בלויז פינף מינוט גאנג פון מיין סטריט. אויב פארקויפט היינטיקן מאנאט וועט דער אייגנטימער נעמען $2,500 מיט ריזאנייבל קעש. פארפעלט נט צו זעען דעם קאטעדזש. טעלעפאנירט צו
Mr. LAWRIE
of J. J. Swanson & Co. Ltd.
26 349 or evenings 56 471

טשארלס סטריט, ארום סט. דזשאנס קאלעדזש, 9 רום הויז, א זייער שיינער היים, גרויסע דיינינג רום, 4 בעדרומס, גרויסער לאט מיט גאראזש. טעלעפאנירט 51 259.

מוז באלד פארקויפט ווערן
440 רעדוואוד עווע., מאדערנע זעקס רום הויז אין זייער גוטן צושטאנד. בעסטער אנבאט וועט עס קויפן. באטראכט עס באלד און גיט אונז אייער פרייז. טערמס אראנזשירט.
A. R. McNICHOL LTD.
925 Main Street
Phone 56 956 Eve. 61 365, 55.045

צו פארקויפן, באלד, א בעדרום סעט, ברעקפעסט סעט און א געז אויוון כמעט ווי ניי, זייער ביליק, אייגנטימער פארלאזט די שטאט. זיך ווענדן אין 315 סט. דזשאנס עוו. פון 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8 נ.מ.

צו פארקויפן א זעקס רום פול מאדערנע בריק הויז פאר זייער א ריזאנייבל פרייז. זיך ווענדן אין 150 פאלסאן עווניו טעלעפאן 54 665, צווישן 6 און 8 נ.מ.

:: צו פאררענטן :: FOR RENT

צו סובלעטן א שיינעם דריי רום סוויט אין רענפריו אפארטמענטס, $30 א מאנאט. זיך ווענדן אין סוויט 21 רענפרו אפטס. טעלעפאן 52 095, ארער 53 887.

צו פאררענטן א שיינעם 3 רום סוויט אין באלטיק אפארטמענטס. מעסיקער רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט „די", טעלעפאן 56 668.

צו פאררענטן א גרויסע געפארנישטע רום. זיך ווענדן אין 484 פלארא עווע.

צו פאררענטן א 5 רום סעמי מאדערן הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

וויניפעג ביטש
בעפערע בארד און רום פאר וויניקער. געשמאקע היימישע מאלצייטן און פייסטרי צו יעדער צייט
יעדע רום איז געוויירט מיט עלעקטרישער באלייכטונג.
מרס. א. קאופמאן
16 אש סטריט

וויניפעג ביטש, בארד און רום מיט לייכטע הויזקיפינג. די בעסטע מאלצייטן צו די ביליקסטע פרייזן און בעסטער אטענשאן. נאענט צום לייק און צום טאנץ זאל. טעלעפאנירט 53 475 פון 12 ביז 1 און פון 6 ביז 8 נ. מ. אייער אלטע באקאנטע
MRS. M. COHEN
4 Ash Street Winnipeg Beach

באדר און רום אין וויניפעג ביטש
פארברייננט אייער זומער וואקאציע אין א באקוועמער אומגעבונג. זייער גוטע מאלצייטן און אויפפאסונג. מעסיקע פרייזן. זיך ווענדן צו מרס. ר. פרידמאן, 5 אוק סט., וויניפעג ביטש.

צו פארענטן א סוויט פון 5 גרויסע רומס 2טן פלאר, ניי דעקארירט, הייסע וואסער אימער, סקרין ווערענדע, קאן מופן סעפטעמבער 1טן. 390 סעלקירק עווע., טעלעפאן 53 603.

אדווערטייזט
אין „דאס אידישע ווארט" —
עס וועט זיך אייך באצאלן

איך וויל איר זאלט געדיינקען
אייב איר דארפט
אינשורענס
פאר פייער
לעבנס
פארזיכערונג
אויטאמאביל
פלייט גלאז
האלד אפ
פאנט מיר
52 619 ארער
21 989

A. HARRIS ארעצקי

נאטיס
לאזט אונז סטארעדזשן אייער פארניטשור אין אונזער אפ-טו-דייט פייערפרואוו ווערהויז. נידעריקסטע רייטס אין וויניפעג.
מיר טוען אויך פאקן און מופן פאר וויניקער ווי איר צאלט אנדערשוואו.
Crescent Dray & Storage
51 553 55 669
נאך 9 אוונט
55 000

וואנצן און קאקראטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

ס'איז געווען יום טוב, די נאכט פון טיינקסגיווינג, די נאכט ווען דער פארמער דאנקט דעם באשאפער פאר דער גערעטעניש וואס ער האט אים געגעבן פארן גאנצן יאר צייט. עס איז געווען די נאכט נאך טיינקסגיווינג דעי, די נאכט וואס שליסט אפ דעם דאזיקן פריילאכן טאג פון דאנקזאגן צום באשאפער פון דער וועלט.

(ווייטערס קומט)

פינף סענט באנוס אויף פריירי ווייץ אנגענומען אין פארלאמענט

אטאווא, יולי 27. — דער ביל צו געבן א פינף סענט באנוס אויף ווייץ פראדוצירט אין מאניטאבא, סאסקאטשעוואן און אלבערטא, איז נעכטן אנגענומען געווארן אין פארלאמענט.

דער ביל לויטעט, „אז די רעגירונג וועט אויסצאלן פינף סענט פאר יעדן בושל ווייץ וואס איז פראדוצירט געווארן אין די פראווינצן פון אלבערטא, סאסקאטשעוואן און מאניטאבא, אין 1931, און צוגעשטעלט צו וועלכן עס איז געליסנסטן עלעוואטאר אין דער וועסטערן אינספעקשאן דיוויזיע, קאמיסיע סוחר, ליניע קונה אדער תבואה הענדלער, ווי באשטימט פון דעם קאנאדער תבואה געזעץ".

„עס איז די אבזיכט פון דער רעגירונג צו זעען אז דער תבואה פראדוצירער זאל באקומען די פינף סענט", האט פרעמיער ר. ב. בענעט אינפארמירט דעם פארלאמענט, נעכטן.

דער נייער נומער „פרייע שריפטן"

אקארשט איז דערשינען דער נומ. 11 פון די „פרייע שריפטן פארן אידישען סאציאליסטישן געדאנק", וועלכע דערשיינען אונטער דער רעדאקציע פון י. נ. שטיינבערג אין ווארשע (פארלאג ח. בזשאזא).

דאס ביכל (196 זייטן) אנטהאלטן פאלגנדיקע ארטיקלען:

פון י. נ. שטיינבערג: דערינערונגען און פארפליכטונגען (וועגן די יארצייטען פון ליבערמאן, קראפאטקין, דעם אויפשטאנד אין קראנשטאנדט).

דעם פילאזאפישן זין פון דער אידישער געשיכטע זיינען געווידמעט צוויי ארבעטן: פון א שטיינבערג: אידישע וועלט געשיכטע (צו דובנאוו'ס 70טן געבורטסטאג).

א גאלאמב: די מיסיע פון אידישן פאלק.

צו דעם 50טן יארצייט פון אהרן ליבערמאן איז געדרוקט א גרויסער ארטיקל וועגן זיין לעבן פון א. בערנשטיין און דריי נאך אומבאקאנטע בריוו פון אים.

די האלענדישע ראדיקאלע דענקערן ראלאנד האלסט הויבט אן א גרעסערע ארבעט וועגן איבערקער אין גייסטיקן לעבן.

א מענעס, נ. ראפאלקעס און נ. נערגעל שטעלן זיך אפ אויף אידישע סאציאלאגישע פראבלעמען: האנדל און סאציאליזם, טעריטאריאליזם אדער פאלעסטיניזם, דער צווייטער „געווערד" צוזאמענפאר אין מאסקווע.

האיא דע לא טארע: דערציילט וועגן דער פאליטישער לאגע אין פערו.

י. זילבערבערג: וועגן „דת ועבודה".

אין א קורצער דיסקוסיע וועגן א קאוועננסקי און א. ש. שווימט אויף דער ווי די פראגע רעליגיע פון סאציאליזם.

אין דער ביבליאגראפיע ווערן באהאנדלט די ביכער פון ד. בערגלסאן, פון „קאפעלאוו", פון לעמאן-דוסבילד.

דער פרייז פון נומער איז 60 סענט. א יאר אבאנעמענט (4 ביכער) קאסט 2 דאלאר.

צו באשטעלן:

N. Turak, New York, 337 6th Ave.
L. Stein, Chicago, 426 So. Clinton Street.
Dr. I. Steiberg, Berlin-Zehlendorf, Forststr. 21.

אין פלאנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם מאדערנעם אידישן לעבן אין אמעריקע

פון מ. ס.

(פארזעצונג)

אזוי ווי א מענש וואס טרינקט זיך אין וואסער שטרעקט אוים די הענט צו זיין לעבנס רעטער, אזוי האט וואלף גארבער איצט אויסגעשטרעקט זיינע הענט צו זיין טאכטער. אזוי ווי א גערעט וואלט געלעגן אין זיינע הענט: „ראטעווע מיך, טאכטער; העלף מיר, קינד מיינס!"

אבער לוסי האט ניט פארשטאנען דאס שטילע געבעט פון איר פאטערס הענט. זי האט זיין פרייד אנגענומען אלס ציכן פון ליבע און פון צופרידנקייט פון דעם וואס זי איז געקומען. זי האט אפילו ניט באמערקט די לייכטע טאזרג וואס האט ארויסגעקוקט פון איר פאטערס אויגן און זי האט אויך ניט געזעען די עטלאכע קנייטשן וואס האבן אין די לעצטע עטלאכע טעג איינגעקארבט זיין שטערן.

לוסי איז געזעסן יונג און פריש, גליקלאך און צופרידן. ווי האט זי געקאנט באמערקן וואס מיט איר פאטער קומט פאר?

— ווי שיין דו ביזט היינט, לוסי מיין קינד! — האט מר. גארבער אויסגערופן מי טאנטציקונג, צוציענדיק זיין טאכטער צו זיך.

לוסי האט זיך שטיפעריש אוועקגעזעצט ביי אים אויף די קני און האט שנעל גערערט און געפלאפלט און געלאכט.

— האסט פארגעסן, פאפא? — האט זי אויסגערופן — מיר האבן דאך געמאכט אן אפוינטמענט אויף היינט.

— אן אפוינטמענט? — האט מר. גארבער איבערגעפרעגט. — וואס פאר אן אפאינטמענט? עפעס קאן איך זיך גאר ניט דערמאנען.

לוסי האט אים ארומגענומען און האט שטיפעריש אים געקושט.

— א, פאפא, דו, א ביזנעסמאן זאלסט פארגעסן אן אפאינטמענט!

מר. גארבער האט ווייטאגלאך געשמייכלט און געקוקט אויף איר מיט שולדיקע אויגן. ווען זי וואלט געוואוסט וואס ער האט דורכגעלעבט אין די לעצטע פאר שעה, וואלט זי זיך ניט, געוואונדערט וואס ער האט פארגעסן אן אפוינטמענט.

— מיר גייען דאך היינט אנקוקן א מאשין!.. — האט זי אויסגערופן.

— א, יא, אמת, טאקי, ווי קומט עס?.. ווי האט ער געקאנט פארגעסן אזא זאך? דאס האט דאך פאסירט ערשט טמיט עטלאכע טעג צוריק... א, ער דערמאנט זיך... ער האט זיך דאמאלסט אויפגעכאפט ווי אן א רעטונגס גארטל און האט זיך דערפרייט מיטן

געדאנק צו קויפן א מאשין, אן אויטאמאביל... שוין לאנג טאקע געדארפט דאס טאן... זיין מיט אלע מענשן גלייך

— מר. גארבער האט געהאלטן לוסי'ן ביי די הענט, האט מיט פארגעניגן אריינגעקוקט אין אירע לאכנדיקע בלישטשענדיקע אויגן און האט זיך פארענטפערט:

— נאר ארוים פון קאפ, קינד מיינס.

[illegible]

ער האט נאך זיין טויט א שליידער געטאן זיין קערפער דער געזעלשאפט אין פנים אריין

„אויב איר האט מיך ניט געקענט שפייזן ביים לעבן, זאגט ער אין זיין זעלבסטמארד בריף, טא פארקויפט מיין טויטן קערפער און באצאלט מיינע חובות".

פון ש. ווארעט

מיט עטלאכע טעג צוריק האט אין פילאדעלפיע זיך אפגעשפילט א טראגעדיע וואס דארף עפענען די אויגן פון יענע מענשן וועלכע האבן נאך ניט באגריפן ווי גרוים עס איז זייער פליכט צו די קרבנות פון דער ארבעטסלאזיקייט. די פאסירונג איז אזא שוידערלאכע, אז זי מוז שמארצן דעם געוויסן פון יעדן רעכטדיינקענדן מענשן וועלכער דערוויסט זיך דערפון.

די טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט אין פעירמאונט פארק, צווישן די שאטנדיקע בוימער פון דעם פארק האט אן איין און צוואנציק יאריקער ארבעטסלאזער בחור, אנטאני ווילסאן, ארומגעוואנדערט ווי אויף אן עולם התהו. די פיס זיינען געווען אויסגעמאטערט פון וואכנלאנגער זוכעניש צו געפינען ארבעט. דער מאגן איז געווען ליידיק, די גומענס פארטריקנט, און אין קאפ האט געשווינדלט. צו וועמען זאל ער גיין? זיין פאמיליע איז אן ארימע און קאן קאן זיך אליין ניט העלפן. קיין ארבעט וויל אים קיינער ניט גיבן און בעטלען צדקה איז ער צו שטאלץ. בלויז איין אויסוועג איז געבליבן — מאכן א סוף צו זיין קאנגעדיק לעבן. ער האט א טאפ געטאן זיין קעשענע און ווען די האנט האט דערפילט דעם רעוואלווער וואס איז געלעגן אין אינווייניק, האט א קרומער שמייכל זיך באוויזן אויף די ליפן.

אבער ווי אזוי גייט מען אוועק פון דער וועלט, ניט לאזנדיק וויסן איר אז זי האט אים געקריוודעט? ווי אזוי קאן ער אויסדריקן אין די לעצטע מינוטן פון זיין לעבן דעם מוראדיקן פראטעסט וואס פלאקערט אין זיין נשמה קעגן א געזעלשאפט וואס ווארפט ארוים געזונטע און ארבעטסאמע מענשן ווי א גביר ווארפט ארויס אין מיסט זיינע אלטע שמאטעס?

אזוי טראכטנדיק האט ער ארויסגענומען א פענסל פון דער קעשענע, האט אויסגעזוכט א שטיקל שמוציק פאפיר וואס האט זיך געוואלגערט ביי זיינע פיס און וועקזעצנדיק זיך אויף דעם גראז האט ער אנגעשריבן צוויי בריוולאך — איינעם צו זיין שוועסטער וועלכע געפינט זיך אין אן אנדער שטאט, ווייט פון דאנען, און א צווייטן צו זיין ברודער, וועלכער וואוינט אין פילאדעלפיע. די שוועסטער האט ער ניט געוואלט מצער זיין. דערפאר האט ער אין זיין בריוול צו איר געלאזט וויסן אז ער איז געווארן א מאטראס. ער האט איר ניט געוואלט פארשאפן קיין איבעריקע שמערצן דורך דער נייעס וועגן זיין זעלבסטמארד, ווייל ניט לאנג צוריק זיינען אין זיין פאמיליע געווען צוויי טויטנפעלע. דערפאר אבער האט ער זיין ברודער געשריבן דעם אמת.

„ווען דו וועסט געפינען מיין טויטן קערפער, זאלסטו אים פארקויפן צו א האספיטאל, אויב זיי וועלן דיר באצאלן צוואנציק דאלאר, ווייל פונקט אזויפיל באטרעפן מיינע חובות. זאל די געזעלשאפט וועלכע האט ניט געקאנט שפייזן מיין לעבעדיקן קערפער אם צושניידן און ווארפן די שטיקער צו מיינע קרעדיטארן. זיי מיר מוחל, טייערער ברודער. אנדערש האט עס ניט געקאנט זיין. איך האב מער ניט געקאנט אריבערטראגן די יסורים. טויטערהייד וועט מיין קערפער כאטש ווערט זיין צוואנציק דאלאר, אבער לעבעדיקערהייט האב איך ניט ווערט אפילו א שטיקל ברויט. טאמער וועט מען מיין קערפער ניט וועלן קויפן, זאלסט אים באערדיקן אויף פאטערס-„פילד", דארט ווו עס געפינען זיך די קברים פון אזעלכע אומגליקלאכע און פארשטויסענע ווי איך בין געווען. דער שוועסטער זאלסטו דעם אמת ניט אויסזאגן".

וואס פאר א מורא'דיקער פראטעסט עס שרייט ארוים פון די דאזיקע שורות, א פראטעסט וועלכער בבענט דעם געוויסן און מאכט א מענשן זיך שעמען פאר זיך אליין.

ווילסאנס טויטער קערפער איז געפונען געווארן פון א „גוארד" אין פארק, אין זיין האנט איז געווען איינגעקליאמערט דאס בריוול און אין קעשענע האט מען געפונען דאס צווייטע בריוול.

דער ברודער פון דעם זעלבסטמערדער האט געלייענט דאס בריוול און זודיקע טרערן האבן געגאסן קייקלען פון זיינע אויגן. ער האט דערפילט דעם ווייטאג וואס זיין ברודער האט געמוזט איבערלעבן אין די לעצטע מינוטן פון זיין לעבן אז דאס האט אזוי פארקלעמט זיין הארץ, אז ער איז געפאלן אין חלשות. אין מארג האט זיך אפגעשפילט א צווייטע פאטעטישע סצענע. ווען דער ברודער האט דערזעען דעם פארגליווערטן שמייכל אויף די ליפן פון דעם טויטן און דאס פארגליווערטע בלוט פון דער אפענער וואונד.

וועט מען דעם קערפער פארקויפן?

לויט דער באהויפטונג פון דעם קאראנער, אין וועמעס רשות דער טויטער קערפער געפינט זיך, האט נאך ניט פאסירט אזא פאל אז מען זאל קויפן דעם קערפער פון א פארשטארבענעם אדער פון א זעלבסטמערדער.

עס מאכט אבער ניט אוים. צי ווילסאנס קערפער וועט אפגעקויפט ווערן און צעשניטן ווערן פון כירורגן אין א האספיטאל, אדער יעט מען וועט פאר אים געפינען א קבר אויף „פאטערס פילד" — דאס בריוול וועט בלייבן און די ווערטער וואס האבן זיך ארויסגעריסן פון א צעווייטאגטער נשמה, וועלן אייביק שמארצן און ברענען דעם מענשלאכן געוויסן, ביז עס וועט קומען א צייט ווען דער מענש [illegible] אויפהערן צו זיין א „האנט" און עט אנפאנגען באטראכט צו ווערן גע[illegible] א טייל פון דער געזעלשאפט.

[illegible]

סייל פאסטערס
== געמאכט ==
אין 24 שעה
שיין און צוציענד
ביי
„דאס אידישע ווארט"
מיר האבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פאסטערס
מיר טוען די גאנצע ארבעט
שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די ארטיקלען וועלכע איר ווילט ארויסשטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע
שרייבט אין וועלכע שפראך איר ווילט צו
THE ISRAELITE PRESS LIMITED
165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409